

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

de leden waterschappen

Datum	ons kenmerk	contactpersoon
13 februari 2023	121592/EG	A. van Houten
Betreft	uw kenmerk	e-mail
Kamerbrieven NPLG en stikstof en verschillende updates	-	ahouten@uvw.nl
		doorkiesnummer 06-25567348

Geachte leden,

Met deze ledenbrief willen we u graag informeren over:

- De Tweede Kamerbrief over de voortgang van het NPLG¹
- De Tweede Kamerbrief over de aanpak van de stikstofreductie²
- Stikstofberekeningen ministerie van Financiën³
- Mogelijke financiering waterschappen voor NPLG
- De stand van zaken van het Landbouwakkoord
- De aanpak omtrent mestvrije zones en bufferstroken
- Voortgang water & bodem sturend

Voortgang NPLG

In de brief over de voortgang van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) van 10 februari 2023 brengt de minister van Natuur & Stikstof (N&S) een verdere concretisering aan in de doelen voor klimaat en natuur, die per provincie in de gebiedsprocessen moeten worden ingevuld. Water loopt hier als derde – Europees afgesproken - doel integraal in mee. Hoewel dit op verschillende plekken in de brief van de minister – en in eerdere brieven - staat benoemd, horen we wisselende geluiden over de mate waarin het lukt om in de gebiedsprocessen water werkelijk gelijkwaardig mee te nemen. Zoals de heer Johan Remkes al aangaf, mag het niet zo zijn dat maatregelen voor het ene doel, zoals stikstof, leiden tot achteruitgang op een ander doel, zoals waterkwaliteit en -kwantiteit. Bijvoorbeeld als verandering in grondgebruik leidt tot meer mestgebruik, een grotere watervraag en meer gewasbeschermingsmiddelen. De Unie vraagt hier constant aandacht voor aan verschillende tafels: bij de totstandkoming van de handreiking NPLG en het toetsingskader, maar ook in het Landbouwakkoord en het overleg met de minister over het NPLG. Overall

---

¹<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/kamerstukken/2023/02/10/voortgang-integrale-aanpak-landelijk-gebied-waaronder-het-nplg>

²<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit/documenten/kamerstukken/2023/02/10/uitwerking-piekbelaastersaanpak-en-voortgang-pas-melders>

³ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z02383&did=2023D05474

wordt dit punt erkend, en voor de werkelijke uitwerking in de praktijk zullen de waterschappen dit in de gebiedsprogramma's moeten blijven bewaken.

Provincies en waterschappen werken samen met de IPO, Unie, VNG en RTLG intensief aan het opstellen van de gebiedsprogramma's. Zoveel mogelijk wordt gebruik gemaakt van elkaars kennis, dat gebeurt onder andere in thematische werksessies.

Voor de komende periode staan onder de volgende thematische werksessies op de planning:

- 15 februari - Sociaal-economische effecten
- Ca. 8 maart - Water en bodem sturend, beekdalen, KRW, analyse
- Ca. 22 maart - Integraal programmeren/stapelen van maatregelen, wat is goed genoeg?
- Ca. 29 maart - Stikstofruimte uitwisselen per provincie
- Ca. 5 april - Groen-blauwe dooradering
- Ca. 12 april - Beekdalen en KRW
- Ca. 19 april - Tussenstand Natuurdoelanalyse (NDA)

Aanpak stikstofreductie

Conform het advies van de heer Remkes werkt het kabinet aan een aanpak voor piekbelasters. In de brief over stikstofreductie gaat de minister van N&S in op dit proces, waarbij het nog niet duidelijk wordt aan welke criteria precies moet worden voldaan of hoe de regeling er uit gaat zien. Wat tot nu toe wel duidelijk is, is dat de aanpak eenzijdig focust op stikstofreductie. Opgenomen is dat de ondernemer zelf vooraf moet aantonen dat bij een nieuwe activiteit de waterkwaliteit niet achteruit gaat (p.6).

Verder gaat de brief in op de doelen voor de andere sectoren en stimulering van de inzet van elektrisch materieel in de bouw. Waterschappen zijn blij met deze extra impuls voor het elektrificeren van de bouwsector, omdat het verlagen van de uitstoot uiteindelijk de meest robuuste oplossing is. Op dit moment is het echter niet mogelijk om alles elektrisch uit te voeren vanwege beperkte beschikbaarheid van materieel. Voor veel projecten betekent dit dat er hoe dan ook vertraging zal optreden en daarmee de HWBP en KRW doelen alsnog in gevaar kunnen komen evenals de voortgang voor projecten voor klimaatadaptatie en zoetwaterbeschikbaarheid. De Unie heeft dit aangegeven bij het kabinet en deze zorg wordt gedeeld. De minister gaat echter nog niet in op haar toezegging om na te gaan of er voor projecten voor onder andere waterveiligheid en waterkwaliteit een aparte regeling kan komen. Navraag bij het departement leverde op dat hier nog aan wordt gewerkt, maar dat dit vooralsnog weinig kansrijk lijkt.

Stikstofberekeningen ministerie van Financiën

Ook op 10 februari 2023 heeft de minister van Financiën een aantal achtergrondnotities met de Tweede Kamer gedeeld. Sinds 2021 heeft het ministerie van Financiën berekeningen uitgevoerd over het behalen van de stikstofdoelen. Dit om de van de inzet van collectieve middelen op doelmatigheid en doeltreffendheid te toetsen en te borgen. In samenspraak met het ministerie van LNV zijn zes achtergrondnotities van context voorzien. De bijgevoegde achtergrondnotities zijn ter beoordeling aan het RIVM verzonden. Naar verwachting heeft het RIVM nog minstens een maand nodig.

Financiering uitvoeringskosten waterschappen voor NPLG

De afgelopen periode hebben de decentrale overheden (VNG, IPO en Unie) aandacht gevraagd voor de grote capaciteitsdruk die de gebiedsprocessen met zich meebrengen. Het lijkt er nu dat het kabinet in de komende Voorjaarsnota geld beschikbaar stelt om ook de waterschappen in deze initiële fase tegemoet te komen in de uitvoeringskosten voor het NPLG. Met het ministerie van LNV zijn we in gesprek over de verantwoordingsmethodiek en de verdeling van het budget over de waterschappen. We adviseren de waterschappen om vanaf begin 2023 de tijd te registreren die besteed wordt aan het NPLG. Voor de periode ná 2023 loopt een onderzoek (artikel 2 Financiële Verhoudingenwet) om de kosten van het NPLG voor de decentrale overheden in beeld te brengen.

Landbouwakkoord

Het Landbouwakkoord – zoals geadviseerd door de heer Remkes - moet komen tot een toekomstperspectief voor 2040 waarbij alle opgaves voor de landbouw in één keer worden aangepakt binnen de kaders van het NPLG. De Unie is geen partij in het akkoord, maar praat ambtelijk mee aan drie sectortafels om de waterbelangen in de verschillende oplossingsrichtingen in te brengen. De Unie hanteert hiervoor het position paper dat eerder met u is gedeeld (bijlage bij de ledenbrief van 31 januari 2023). Hoewel partijen het voornog over veel aspecten oneens zijn, lijkt het besef dat water en bodem mede bepalend zijn voor een duurzame landbouwsector breed gedragen. Inzet van de ministers van LNV en N&S is om in april 2023 te komen tot een Landbouwakkoord en de uitkomsten als kaders mee te geven aan de NPLG-gebiedsprocessen.

Mestvrije zones en bufferstroken

In 2023 gelden de volgende zones en stroken langs watergangen:

- Verplichte bufferstroken, zoals beschreven in de ministeriële regeling, gelden per 1 maart 2023. Deze verplichting op landbouwpercelen wordt opgenomen in de Meststoffenwet en zal enkel gaan over meststoffen.
- Bufferstrook als randvoorwaarde om deel te nemen aan het GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) geldt per 1 januari 2023. RVO ontwikkelt een systematiek om bufferstroken in te tekenen op percelen.
- Teeltvrije zone in de open teelt waarbij de breedte afhankelijk is van de teelt. Op deze zones mogen geen meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. De teeltvrije zone is vastgelegd in het Activiteitenbesluit Milieubeheer (2013).

Zoals aangegeven in de ledenbrief van 31 januari 2023, heeft de minister van LNV de concept-regeling voor bufferstroken op 27 januari 2023 naar de Tweede Kamer gestuurd.

Er is nog veel onduidelijkheid over de ministeriële regeling van LNV over de bufferstroken die op 1 maart 2023 van kracht moet worden. De Unie voert samen met een aantal waterschappen gesprekken met LNV, RVO en de NWWA en hoopt dat de komende weken over de volgende onderwerpen meer duidelijkheid komt:

1. Bevoegdheden
2. Kaarten
3. Toezicht en handhaving
4. Harmonisatie regelgeving
5. Communicatie

Ad 1: Bevoegdheden

Vanuit de Unie is aangegeven dat, omdat de ministeriële regeling onder de meststoffenwetgeving wordt gehangen, wij geen bevoegdheden zien voor waterschappen. Het ministerie van LNV heeft een ander beeld: zij zien, naast de meststoffenwetgeving, ook een grondslag in de Wet Milieubeheer (het Activiteitenbesluit). Dat zou betekenen dat de waterschappen ook een rol hebben. Hierover is nader overleg tussen het ministerie van LNV en lenW, zodat de rollen en verantwoordelijkheden duidelijk worden. In het overleg is benadrukt dat dit snel (uiterlijk 1 maart 2023) bekend moet zijn.

Ad 2. Kaarten

Vanuit RVO wordt gecommuniceerd dat de feitelijke situatie (in het veld) leidend is. Ondernemers kunnen de kaarten inzien waarop RVO bufferstroken heeft ingetekend. Ondernemers kunnen bij RVO de zaken aangeven die niet kloppen. Het gaat dan met name, om droge sloten. Als een ondernemer dit aangeeft, legt RVO dit terug bij de bronhouder van de kaart (in dit geval de waterschappen). De bronhouder moet dan een check hierop doen en aangeven of de wijziging klopt. Dit kan veel werk voor de waterschappen

opleveren. Met RVO is afgesproken dat we proberen e.e.a. te stroomlijnen. RVO richt in ieder geval een mailadres hiervoor in en zal kijken of er ook een aanspreekpunt kan worden aangewezen.

Ad 3. Toezicht en handhaving

Vanwege de onduidelijkheid in rollen en bevoegdheden kon in een recent overleg van 10 februari 2023 nog niet inhoudelijk worden doorgesproken over toezicht en handhaving. LNV richt een werkgroep in die aan de slag gaat met toezicht en handhaving (incl. waterschappen), waarbij een handleiding voor het uitvoeren van toezicht en handhaving zal worden opgesteld.

Ad 4. Harmonisatie regelgeving

We hebben te maken met regels vanuit het GLB, het Activiteitenbesluit en de nieuwe ministeriële regeling. In het overleg van 10 februari 2023 is gepleit voor eenduidige regels en begrippen. Dit jaar wil LNV (samen met de andere partijen) werken aan harmonisering van de verschillende regels. Zodat duidelijk is welke (eenduidige) regels gelden en wie hiervoor bevoegd is.

Ad 5. Communicatie

Omdat onduidelijk is wie nu waarover communiceert, is gevraagd naar een eenduidige boodschap. Op korte termijn overlegt LNV met RVO, de NVWA en de Unie over de boodschap en een lijn van communicatie.

Nutriënten verontreinigde gebieden

De minister van LNV heeft drie nieuwe met nutriënten verontreinigde gebieden (NV-gebieden) aangewezen. Dit zijn de gebieden van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Hoogheemraadschap van Delfland en Waterschap Brabantse Delta. Deze gebieden krijgen een lagere derogatienorm. In deze gebieden mogen agrariërs dit jaar per hectare 220 kilo stikstof uit dierlijke mest uitrijden. Deze aanwijzing is een eerste stap van de minister. Op 1 januari 2024 moet de aanwijzing van de gebieden definitief klaar zijn. De lagere norm geldt al voor zand- en lössgebieden in Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg.

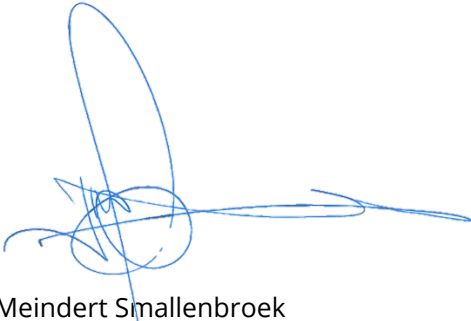
De waterschappen zijn niet gelukkig met het traject dat de minister heeft gelopen zonder daarin de waterschappen mee te nemen. Over deze situatie heeft op 7 februari 2023 een gesprek plaatsgevonden tussen de verantwoordelijk directeur bij het ministerie van LNV, het ministerie van IenW, de drie betrokken waterschappen (op secretaris-directeur niveau) en de Unie. In het gesprek is door de waterschappen aangegeven waarom de bewuste aanwijzing volgens hen niet bijdraagt aan de te maken verbeterslag en is gekeken naar de toekomst en hoe we in het traject tot 2024 samen kunnen werken. De Unie is hierover in gesprek met LNV. Gedacht wordt aan een gezamenlijk traject waarvoor een ambtelijke werkgroep wordt ingericht. In het traject wordt bekeken welke data benodigd is voor een goede afweging, welke mate van detaillering nodig is en welke gegevens de waterschappen kunnen aanleveren. Ook wordt in dat traject bekeken hoe te komen tot een goede afweging voor het aanwijzen van een NV-gebied. Om vertraging te voorkomen, wordt op dit moment gestart met de uitwerking. Hierin wordt nauw opgetrokken met LNV. De lijn van het proces wordt binnenkort voorgelegd aan de CWE. De uiteindelijke besluitvorming over de aanwijzing van NV-gebieden door de minister vindt waarschijnlijk rond september 2023 plaats, daarna vindt het formele wetgevingstraject plaats.

Water & bodem sturend

Het ministerie van IenW is begonnen met het vormgeven van een uitvoeringsstrategie water en bodem sturend. Dit moet een interbestuurlijke uitvoeringsstrategie worden van rijk (ministerie van IenW), Unie, IPO en VNG samen, zoals afgesproken in het Bestuurlijk Overleg O Water. De planning is dat de strategie voor de zomer van 2023 af is. Het idee is dat deze planning weergeeft op welke manier de 33 structurende keuzes uit de water bodem sturend brief van 25 november 2022 tot uitvoering kunnen komen. Parallel aan en in nauwe samenhang met dit traject, wordt gewerkt aan de Watertoets 2.0 (zwaardere weging van het waterbelang), eveneens door de vier overheden onder leiding van IenW.

De Unie behoudt nauw contact met de betrokken ministeries rond deze onderwerpen. Door updates als deze houdt de Unie u op de hoogte van de ontwikkelingen. Wij vragen u deze update binnen uw organisatie te verspreiden. Contactpersonen binnen de Unie van Waterschappen zijn Els van Bon voor het NPLG (ebon@uvw.nl), Anke van Houten voor stikstof (ahouten@uvw.nl) en Jantine Haverkamp voor landbouwemissies (jhaverkamp@uvw.nl).

Hoogachtend,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur